

Domein:	Stad	Behandeld door:	
Team:	Bouw- en Milieuzicht en	Doorkiesnummer:	
	Bodem	Uw kenmerk:	-
Ons kenmerk:	Z-23343899	Heerlen	13 december 2023
Bijlage:	16		

Beschikking Ernst en Spoed locatie Schelsberg 33-94 te Heerlen

In deze beschikking nemen wij een besluit over of er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging en tevens of een spoedige sanering noodzakelijk is (het tijdstip waarop de sanering moet beginnen). Dit besluit heeft als grondslag artikel 29 en 37 van de Wet bodembescherming (hierna: Wbb). Conform artikel 88 van de Wbb is de gemeente Heerlen vanaf 1 juni 2001 bevoegd om dit besluit te nemen.

De aanleiding voor de beschikking zijn de resultaten van de verrichte bodemonderzoeken (zie bijlage 3 t/m 14), die ingevolge artikel 29 van de Wbb zijn beoordeeld.

De locatie betreft een perceelsoverschrijdend geval van ernstige bodemverontreiniging, waarbij de grondwaterverontreiniging zich bevindt tussen Schelsberg 33 en Schelsberg 94. De verontreiniging in de grond bevindt zich ter plaatse van Schelsberg 84, 86 en 88, kadastraal bekend als gemeente Heerlen, sectie B, nummers 8224, 8225 en 7637 (gedeeltelijk).

1 BESLISSING

1.1 Besluit

Wij besluiten dat:

- Op grond van artikel 29, lid 1 van de Wbb in het gebied tussen Schelsberg 33 en Schelsberg 94 sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging.
- Op grond van artikel 37, lid 1 van de Wbb sprake is van zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is en dat de sanering uiterlijk op 1 januari 2026 dient te zijn gestart.
- Het op grond van artikel 28 van de Wbb niet is toegestaan om voorafgaand aan de sanering graafwerkzaamheden te verrichten binnen de verontreinigingscontour van de grond zoals aangegeven op de kadastrale overzichtstekening in bijlage 1.
- Op grond van artikel 37, lid 3 Wbb de tijdelijke beveiligingsmaatregelen ter plaatse van de woonruimtes van Schelsberg 84, moeten worden voortgezet en uitgebreid.
- Op grond van artikel 37, lid 3 van de Wbb binnenluchtmetingen moeten worden uitgevoerd in enkele woningen ter plaatse van vlek 2.

-
- Het onttrekken van grondwater ter plaatse van de in bijlage B opgenomen kadastrale percelen vooraf moet worden gemeld bij de gemeente Heerlen en niet zonder meer is toegestaan. Omdat het onttrekken en lozen van het grondwater dient te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen en voorwaarden zijn mogelijk aanvullende maatregelen noodzakelijk. Dit zal per situatie door de gemeente Heerlen worden beoordeeld.
 - Op grond van artikel 37, lid 6 van de Wbb iedere wijziging van het gebruik en/of de functie van de betrokken percelen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan of omgevingsplan aan het college dient te worden gemeld.

2 VOORBEREIDING

2.1 Procedure

Voor het vaststellen van de beschikking is titel 2 van de "Verordening Bodemsanering gemeente Heerlen 2006" gevolgd, waarin geregeld is hoe belanghebbenden betrokken worden bij besluiten ex artikelen 29 en 37 van de Wbb. In titel 2 van de Verordening is bepaald dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt toegepast op de voorbereiding van de beschikking. Dit betekent dat de beschikking wordt genomen nadat de ontwerp-beschikking gedurende een termijn van zes weken ter inzage is gelegd en belanghebbenden de gelegenheid hebben gehad hun zienswijze naar voren te brengen. Ook wordt de ontwerp-beschikking voorafgaand aan de terinzagelegging verzonden aan de belanghebbenden. Op 18 oktober 2023 is de kennisgeving van de ontwerp-beschikking digitaal gepubliceerd op het gemeente-blad van de gemeente Heerlen.

2.2 Terinzagelegging

De aan dit voornemen ten grondslag liggende stukken hebben van 19 oktober 2023 tot en met 29 november 2023 ter inzage gelegen bij de infobalie in de publiekshal van de gemeente Heerlen. van de afdeling Publiekszaken.

2.3 Gegevens

Bij deze aanvraag zijn de volgende stukken overgelegd:

- Actuele kadastrale overzichtskaart met I-waardecontour grond, zie bijlage 1
- Actuele kadastrale overzichtskaart met I-waardecontour grondwater, zie bijlage 2
- Historisch onderzoek Schelsberg 84 Heerlen, opgesteld door Register en gedateerd 15-10-2003, projectnummer 03057, zie bijlage 3
- Historisch onderzoek Schelsberg 84 Heerlen, opgesteld door Register en gedateerd 26-02-2004, rapportnummernummer 9P2342.01.013/L034/BFW/JVHE/Maas, zie bijlage 4
- Oriënterend bodemonderzoek Schelsberg 86 te Heerlen, opgesteld door Royal Haskoning en gedateerd 24-08-2004, projectnummer 9P2342.01/013, zie bijlage 5

-
- Nader bodemonderzoek Schelsberg 56 te Heerlen, fase 1, 2 en 3, opgesteld door Royal Haskoning en gedateerd 11-07-2008, projectnummer 9S2949.01, zie bijlage 6
 - Nader onderzoek grondwater VOCl-verontreiniging Schelsberg te Heerlen, fase 4 en 5, opgesteld door Royal Haskoning en gedateerd 03-11-2009, projectnummer 9S2949.01, zie bijlage 7
 - Aanvullend grondwateronderzoek Schelsberg 5-132, opgesteld door Antea Group en gedateerd 4 juni 2021, projectnummer 412718-11 definitief revisie 04, zie bijlage 8
 - Aanvullend bodemonderzoek Schelsberg 84-86, opgesteld door Antea Group en gedateerd 9 februari 2023, projectnummer 0482245.100 definitief revisie 01, zie bijlage 9
 - Binnenluchtonderzoek Schelsberg 84-86, opgesteld door Antea Group en gedateerd 9 februari 2023, projectnummer 0482245.100 definitief revisie 01, zie bijlage 10
 - Binnenluchtonderzoek fase 2 Schelsberg 84-86, opgesteld door Antea Group en gedateerd 01 september 2023, projectnummer 0482245.100 definitief revisie 01, zie bijlage 11
 - Drinkwateronderzoek Schelsberg 84-86 te Heerlen, opgesteld door Antea Group, gedateerd 21 juni 2023, zie bijlage 12
 - Grondwatermonitoring Schelsberg (vlek 1) te Heerlen, opgesteld door Antea Group en gedateerd 05 oktober 2023, projectnummer 0482245.100 definitief revisie 00, zie bijlage 13
 - Aanvullend bodemonderzoek fase 2 Schelsberg 84-86, opgesteld door Antea Group en gedateerd 06 oktober 2023, projectnummer 0482245.100 definitief revisie 00, zie bijlage 14
 - Advies GGD Zuid Limburg, kenmerk 2023/00774 en gedateerd 23 maart 2023, zie bijlage 15
 - Sanscrit, bepaling risico's, zie bijlage 16

2.4 Zienswijzen

Er is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze naar voren te brengen.

2.5 Registratie verontreiniging

In dit geval is sprake van een geval van ernstige verontreiniging dat niet spoedig hoeft te worden gesaneerd. Krachtens artikel 2, lid 1 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Wkbp) jo. artikel 2 Aanwijzingsbesluit Wkpb jo de bijlage bij het Aanwijzingsbesluit Wkpb is een beschikking waarin is vastgesteld dat sprake is van een geval van ernstige verontreiniging een beperkingenbesluit.

Een afschrift van dit besluit wordt verzonden naar het Gegevenshuis, Postbus 31300, 6370 AH Landgraaf. Het Gegevenshuis zorgt voor de registratie van dit besluit en de betrokken percelen in het beperkingen register van het kadaster.

2.6 Inlichtingen

Voor het verkrijgen van nadere inlichtingen en/of (tegen betaling) van kopieën van de ter inzage gelegde stukken kan men zich wenden tot de op de publicatie vermelde contactpersoon.

3 BEROEP

Op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht kan, binnen 6 weken na datum van verzending van het definitieve besluit, beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het gemotiveerde beroepschrift dient – bij afzonderlijke brief - te worden gezonden naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag, met ten minste een vermelding van de naam en het adres van de indiener, de dagtekening van het beroep, een vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en de datum en kenmerk van het besluit.

Het besluit wordt op grond van artikel 20.3 van de Wet milieubeheer van kracht met ingang van de dag, volgend op de beroepstermijn van zes weken.

Indien tegen het besluit bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State beroep is ingesteld, kan een verzoek worden gedaan tot het treffen van een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht. Het verzoek dient aan de Voorzitter van voornoemde Afdeling te worden gedaan, met ten minste een vermelding van de naam en het adres van de indiener, de dagtekening van het beroep, een vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen en de datum en kenmerk van het besluit. Het besluit wordt in dat geval niet van kracht voordat op dat verzoek is beslist.

Voor de indiening van een beroepschrift en/of een verzoek om voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. De secretaris van de Raad van State bericht de indiener over de hoogte van het griffierecht en voor welke datum dit bedrag dient te zijn bijgeschreven. Het griffierecht wordt terugbetaald als de zaak gunstig voor de indiener afloopt.

4 ERNST EN SPOED

4.1 Omschrijving verontreinigingssituatie

Ter plaatse van Schelsberg 84 en 86 is de grond onder en rondom de (voormalige) bedrijfsloods en de naastgelegen woning sterk verontreinigd met gechloreerde koolwaterstoffen (hierna: VOCl) en met name tetrachlooretheen (PER). Zie bijlage 1

In het omliggende gebied, tussen de Schelsberg 33 en Schelsberg 94 is het grondwater verontreinigd met VOCl en met name PER. Uit onderzoek dat in de afgelopen jaren is uitgevoerd blijkt dat sprake is van 2 vlekken in het grondwater die waarschijnlijk op verschillende plaatsen zijn ontstaan (zie bijlage 2a en 2b).

De verontreiniging van vlek 1 is zeer waarschijnlijk veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten van de chemische wasserij Van de Boel, die vanaf 1966 tot medio jaren '80 van de vorige eeuw gelegen was op Schelsberg 86.

De verontreiniging van vlek 2 heeft waarschijnlijk een andere oorzaak. Dit leiden wij af uit het verontreinigingsbeeld en de stromingsrichting van het grondwater.

Deze vervuiling is waarschijnlijk ontstaan in het gebied tussen gebied tussen Schelsberg 33 en 71, maar de exacte bronlocatie is echter (nog) niet bekend.

Voor het vaststellen van de saneringsaanpak wordt uitgegaan van een historisch geval van bodemverontreiniging, ontstaan vóór 1987. Dit betekent dat de verontreiniging op de locatie conform Hoofdstuk IV van de Wbb gesaneerd kan worden.

Grond- en grondwaterverontreiniging vlek 1 (Schelsberg 84-86 en omgeving)

Grond

Ter plaatse van Schelsberg 84 en 86 is de grond sterk verontreinigd met VOCl en met name met PER. De verontreiniging bevindt zich zowel onder de bestaande bebouwing (de voormalige chemische wasserij, het voormalig kantoorpand en de achterzijde van de woning) als op het direct omliggende buitenterrein.

De primaire bron bevindt zich waarschijnlijk bij de voormalige reinigingsmachines in de loods. Op deze plaats zijn zeer hoge gehalten aan PER gemeten. In het overige deel van de loods zijn de gehalten weliswaar lager, maar wel nog altijd boven de interventiewaarde. De verontreiniging rondom de loods is mogelijk het gevolg van een lekkage van de bedrijfsriolering, die direct ten zuiden van de loods is gesitueerd. Daarnaast is het mogelijk dat in het verleden vervuild schrobwater vanuit de bedrijfsruimte op het buitenterrein/achtertuin is geloosd. Een gedeelte van de huidige woonkamer, gelegen aan de achterzijde, is aangebouwd in 2002. Deze uitbreiding is mogelijk bovenop de toen al aanwezige bodemverontreiniging en bedrijfsriolering

gebouwd. Dit kan een verklaring zijn voor de aanwezigheid van bodemverontreiniging onder de woning.

De sterk verhoogde gehalten zijn in vrijwel alle boringen aangetoond tot minimaal 8 m-mv. De verontreiniging is niet in verticale richting afgebakend. Vanwege technische beperkingen was het niet mogelijk om diepere boringen te plaatsen.

Ook in horizontale richting heeft nog geen afbakening plaatsgevonden. De grond is over oppervlakte van tenminste 350 m² sterk verontreinigd met PER, waarvan een groot gedeelte (circa 250 m²) bebouwd is.

De omvang van de hoeveelheid sterk verontreinigde grond is niet volledig vastgesteld maar deze bedraagt minimaal 2800 m³. Er is derhalve sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging.

Op de kadastrale tekening in bijlage 1 is de globale contour van de verontreiniging in de grond aangegeven.

Binnenluchtonderzoek

In januari 2023 zijn luchtmetingen uitgevoerd in diverse binnenruimtes van nummer 84 (woonhuis) en 86 (loods). Hierbij werden in de woonkamer en in de loods gehalten aan tetrachlooretheen gemeten boven de gezondheidkundige advieswaarden voor de (binnen)lucht (toelaatbare concentratie in de binnenlucht) oftewel de TCL-waarde.

De verhoogde gehalten zijn vrijwel zeker het gevolg van de aanwezige bodemverontreiniging.

Tijdelijke beveiligingsmaatregelen om humane blootstelling te voorkomen zijn aanbevolen. Eerste stap was het verhogen van de ventilatie in de woonkamer middels continue beluchting (raamventilatie) en regelmatig openen van ramen.

In de periode van 23 t/m 30 mei 2023 is een tweede meetronde uitgevoerd, waarbij het aantal meetpunten is uitgebreid.

Naar aanleiding van de resultaten van de meting in mei is in de periode 18 t/m 25 juli 2023 een aanvullende meetronde uitgevoerd. Hierbij zijn in 3 woonruimtes van Schelsberg 84 nieuwe metingen uitgevoerd.

Uit de resultaten blijkt dat de luchtconcentraties PER zowel in de woonruimtes als in de voormalige bedrijfsruimte de TCL-waarde overschreden. Wel waren de gehalten in de woonkamer beduidend lager dan bij de meting in januari. Dit is waarschijnlijk het gevolg van de ventilatiemaatregelen. Desondanks zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om de binnenluchtconcentraties in de woonruimten verder terug te dringen.

Leidingwateronderzoek

Op 5 juni 2023 en op 31 augustus 2023 zijn op twee plaatsen in de woning aan de Schelsberg 84 leidingwatermonsters genomen. Het tapwater in de keuken (dagelijks gebruik) bleek geen verhoogde gehalten aan PER te bevatten. In het tapwater aan de achterzijde van de woning werd voor PER een verhoogd gehalte ten opzichte van detectiegrens gemeten. Omdat het gehalte ruim beneden de drinkwaternorm ligt, en de betreffende kraan (vrijwel) niet wordt gebruikt, is er geen sprake van gezondheidsrisico. De aanwezigheid van deze stof in het drinkwater duidt echter wel op beïnvloeding vanuit de bodemverontreiniging (via permeatie van drinkwaterleiding).

Grondwater

Uit onderzoeksresultaten blijkt dat grondwater tussen Schelsberg 80 en 94 sterk verontreinigd is met overwegend PER. Het grondwater bevindt zich op een diepte van minimaal 10 m-mv.

De grondwaterverontreiniging heeft zich verspreid in noordwestelijke richting. De sterke verontreiniging is in verticale en horizontale richting grotendeels afgeperkt. De verspreiding omvang/verspreiding kan als volgt worden samengevat:

- de ondergrens van de sterke verontreiniging is gelegen op circa 24 m-mv
- de dikte van het verontreinigd pakket bedraagt 9 meter;
- de breedte van de pluim bedraagt circa 100 meter;
- de lengte van de pluim bedraagt circa 100 meter.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de totale omvang van de verontreiniging bij vlek 1 met PER tot boven de interventiewaarde in het grondwater circa 90.000 m³ bedraagt.

Op de kadastrale tekening in bijlage 2a is de globale contour van de verontreiniging in het grondwater aangegeven.

Grondwaterverontreiniging vlek 2

Uit onderzoeksresultaten blijkt dat grondwater tussen de Schelsberg 33 en Schelsberg 74 sterk verontreinigd is met overwegend PER. Het grondwater bevindt zich op een diepte van minimaal 5 m-mv.

De grondwaterverontreiniging heeft zich verspreid in noordwestelijke richting. De sterke verontreiniging is in verticale en horizontale richting grotendeels afgeperkt. De verspreiding omvang/verspreiding kan als volgt worden samengevat:

- de ondergrens van de sterke verontreiniging is gelegen tussen 12 en 16 m m-mv
- de dikte van het verontreinigd pakket bedraagt 7 meter;
- de breedte van de pluim bedraagt circa 50 meter;
- de lengte van de pluim bedraagt circa 150 meter.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de totale omvang van de verontreiniging bij vlek 2 met PER tot boven de interventiewaarde in het grondwater circa 50.000 m3 bedraagt.

De verontreiniging van vlek 2 heeft waarschijnlijk een andere oorzaak dan vlek 1. Dit leiden wij af uit het verontreinigingsbeeld en de stromingsrichting van het grondwater. Deze vervuiling is waarschijnlijk ontstaan in het gebied tussen gebied tussen Schelsberg 33 en 71, maar de exacte bronlocatie is echter (nog) niet bekend. Om de locatie van de bron te kunnen achterhalen is nog aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Op de kadastrale tekening in bijlage 2b is de globale contour van de verontreiniging in het grondwater aangegeven.

Gevalsdefinitie

Algemeen

Een geval van bodemverontreiniging heeft betrekking op die grondgebieden die vanwege de verontreiniging, de oorzaak of de gevolgen daarvan in technische, organisatorische en ruimtelijke zin met elkaar samenhangen (artikel 1 Wet bodembescherming).

Er is sprake van technische samenhang als de verontreinigingen zijn veroorzaakt als gevolg van eenzelfde productieproces, installatie of mechanisme. Er is sprake van organisatorische samenhang wanneer de verontreinigingen een gevolg zijn van één en dezelfde organisatorische eenheid/ veroorzaker. Dit is ook het geval indien de oorzaak of de gevolgen van de verontreiniging niet kan worden gescheiden in verschillende organisatorische eenheden. Er is sprake van ruimtelijke samenhang indien de verontreinigingen in aan elkaar grenzende of in dicht bij elkaar gelegen grondgebieden voorkomen.

Gevalsdefinitie VOCl-verontreiniging Schelsberg

De grond -en grondverontreiniging in vlek 1 kunnen worden toegeschreven aan de activiteiten van de voormalige chemische wasserij. Binnen vlek 1 is duidelijk sprake van technische, organisatorische een ruimtelijk samenhang tussen de grond- en de grondwaterverontreiniging. Met betrekking tot samenhang tussen vlek 1 en vlek 2 zijn er de volgende overwegingen.

Technische samenhang

Vlek 1 en 2 betreft beide een bodemverontreiniging met VOCl (overwegend PER en in mindere mate afbraakproducten) en voor beide vlekken is sprake van een historische verontreiniging ontstaan voor 1987.

PER werd vroeger hoofdzakelijk gebruikt bij bedrijfsmatige processen en in het bijzonder bij chemische reiniging. Uit de praktijk blijkt dat er meerdere routes zijn aan te wijzen via welke PER in de bodem terecht kon komen. De meest voorkomende routes/mechanismen zijn:

- Door mors van product bij het bedrijfsproces,
- lozing van verontreinigd schrobwater
- lekkage van riolering.

Een grondverontreiniging met PER zakt meestal uit naar het grondwater, van waaruit verspreiding naar de omgeving plaatsvindt.

De routes/mechanismen kunnen zich bij alle types bedrijfsprocessen voordoen. Ook bij de grond- en grondwaterverontreiniging van vlek 1 zijn dit de aangewezen mechanismen. Ofschoon nog onduidelijk is waar en op welke wijze de PER verontreiniging in vlek 2 is ontstaan, ligt een bedrijfsmatige oorzaak/toepassing voor de hand. Het mechanisme (of mechanismen) waarmee de grondwaterverontreiniging is ontstaan zal niet anders zijn dan bij vlek 1.

Hiermee is sprake van technische samenhang tussen vlek 1 en vlek 2.

Organisatorische samenhang

Organisatorische samenhang dient zich voor indien de *oorzaak of de gevolgen* van de verontreiniging niet gescheiden kunnen worden in verschillende organisatorische eenheden. Ondanks dat **de oorzaak** van de verontreiniging in vlek 1 en vlek 2 mogelijk niet gelijk is, is **het gevolg** van de verontreiniging dusdanig dat er geen sprake is van gescheiden organisatorische eenheden. Verontreinigingen zijn overeenkomstig qua stoffen (Per en afbraakproducten) en zitten bij zowel vlek 1 als 2 in het grondwater (ondiep en diep). De aanpak van deze verontreinigingen kan niet los van elkaar worden gezien. Maatregelen in vlek 1 kunnen van invloed zijn op de omvang en verspreiding van vlek 2 en omgekeerd.

Uit juridische toets blijkt verder dat het niet mogelijk is om een natuurlijke persoon of rechtspersoon aan te wijzen die verantwoordelijk is voor de aanpak van de verontreiniging. Dit betekent dat de gemeente, als bevoegd gezag Wet bodembescherming, verantwoordelijk voor de uitvoering van noodzakelijke saneringsmaatregelen. Dit geldt voor zowel voor vlek 1 als vlek 2.

Op basis van het voorgaande is geen scheiding aan te brengen in organisatorische eenheden.

Ruimtelijke samenhang

Van een 'ruimtelijke samenhang' is sprake wanneer de verontreinigingen in aan elkaar grenzende of in elkaars directe nabijheid gelegen grondgebieden voorkomen of in het verspreidingsgebied van de verontreiniging liggen. Het doet niet ter zake dat de verontreiniging meerdere kadastrale percelen omvat. Een duidelijke definitie van het begrip 'in elkaars nabijheid' wordt in de literatuur en jurisprudentie niet gegeven. Een vaste afstand tussen verschillende verontreinigingen wordt niet aangegeven.

De onderhavige vlekken liggen in elkaars nabijheid en zullen elkaar in de toekomst mogelijk overlappen. Ruimtelijke samenhang is aanwezig.

Conclusie gevalsdefinitie

Vlek 1 en 2 betreft beide een bodemverontreiniging met VOCl (overwegend PER) en voor beide vlekken is sprake van een historische verontreiniging ontstaan voor 1987.

Een toekomstige overlapping van beide vlekken wordt, gelet op de resultaten en de stroming van het grondwater, niet uitgesloten. Volgens de huidige inzichten is er sprake van technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang tussen vlek 1 en vlek 2.

Geconcludeerd wordt dat er sprake is van 1 geval van bodemverontreiniging waarbinnen 2 vlekken worden onderscheiden:

- Vlek 1: Grond- en grondwaterverontreiniging met VOCl ter plaatse van Schelsberg 84-86 en omgeving
- Vlek 2: Grondwaterverontreiniging met VOCl tussen Schelsberg 33 en Schelsberg 74

4.2 Saneringsnoodzaak ernst en spoed

Op basis van de uitgevoerde bodemonderzoeken moeten wij vaststellen of sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Indien sprake is van een geval van ernstige verontreiniging, dient tevens bepaald te worden of het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is. Indien sprake is een spoedeisend geval van bodemverontreiniging zullen tevens de wettelijke tijdstippen van start en beëindiging van de sanering bepaald moeten worden.

4.2.1 Ernst

Uit de voorliggende melding en de bijbehorende bodemonderzoeken blijkt dat in het gebied gelegen tussen Schelsberg 33 en 94, sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging ex artikel 29, eerste lid van de Wbb aangezien meer dan 25 m³ verontreiniging (met de stoffen xylenen en minerale olie, waaronder vluchtige minerale olie) in de grond aanwezig is die de interventiewaarde overschrijdt en meer dan 100 m³ verontreiniging (met de stof tetrachlooretheen) in het grondwater aanwezig is die de interventiewaarde overschrijdt. De interventiewaarden zijn vermeld in bijlage I van de Circulaire bodemsanering 2013.

4.2.2 *Spoed*

Voor de bepaling of een spoedige sanering noodzakelijk is conform artikel 37, lid 1 van de Wbb en het saneringstijdstip wordt gebruik gemaakt van de Circulaire bodemsanering 2013, het programma Sanscrit en het Bodembeleidsplan van gemeente Heerlen. Deze vormen het uitgangspunt voor de afweging.

De risico's die aanleiding kunnen zijn om met spoed te saneren zijn: risico's voor de mens, risico's voor het ecosysteem of risico's van verspreiding van de verontreiniging.

Afweging humane risico's

Bronlocatie Schelsberg 84-86

Uit de resultaten van de binnenluchtmetingen blijkt dat in de binnenruimtes van de panden aan de Schelsberg 84 en 86 luchtconcentraties aan PER voorkomen die de gezondheidkundige advieswaarden voor de (binnen)lucht) ofwel de TCL-waarde (de Toelaatbare Concentratie in binnenlucht) overschrijden.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat als gevolg van de aanwezige bodemverontreiniging ter plaatse van de bronlocatie Schelsberg 84-86 sprake is van humane risico's.

Naast inademing van vluchtige stoffen in de woning, is ook blootstelling mogelijk door bodemdeeltjes in te slikken (bijvoorbeeld spelende kinderen via hand-mond gedrag), door het eten van verontreinigde groenten en fruit, door het inademen van (opwaaiende) stofdeeltjes en/of door huidcontact. Uit berekening met Sanscrit blijkt dat deze blootstelling via deze routes verwaarloosbaar is ten opzichte van inademing van binnenlucht.

In haar advies van 27 maart 2023 (zie bijlage 14) geeft de GGD Zuid-Limburg een vergelijkbaar standpunt:

"Gezien de aard van de verontreiniging, zijnde vluchtige stoffen, vormt in deze situatie alleen inademing van de binnenlucht een relevante route. De andere genoemde blootstellingsroutes vormen geen relevante bijdrage."

Grondwater in de omgeving

Met betrekking tot de woningen in de directe omgeving heeft de GGD beoordeeld dat grondwaterverontreiniging in vlek 1 geen risico's oplevert door uitdamping van vluchtige stoffen tot uitdamping naar de binnenlucht.

In een begeleidend schrijven heeft de GGD wel geadviseerd ook voor vlek 2 te onderzoeken of hier sprake is van eventuele gezondheidsrisico's. Het grondwater in vlek 2 bevindt namelijk zich ondieper t.o.v. maaiveld dan die in vlek 1, terwijl de concentraties in het ondiepe grondwater juist hoger zijn. Uitdamping vanuit het grondwater naar eventuele op maaiveld gelegen panden kan niet worden uitgesloten.

Op basis van berekeningen (met Sanscrit), die wij naar aanleiding van bovenstaande hebben uitgevoerd, verwachten we in vlek 2 geen humane risico's (zie bijlage 16). Dit is ook in lijn met bevindingen in vergelijkbare verontreinigingssituaties.

Echter, ter bevestiging en gezien het advies van de GGD zullen wij op korte termijn in enkele woningen bij vlek 2 een aantal metingen laten uitvoeren in de lucht binnenshuis.

Afweging ecologische risico's

Gezien de ligging in verstedelijkt gebied (gemiddelde ecologische doelstelling) plus het feit dat de terreindelen met sterk verontreinigde bovengrond grotendeels verhard of bebouwd zijn, is geen sprake van ecologische risico's.

Afweging verspreidingsrisico's

Ten aanzien van het verspreidingsrisico worden in de Circulaire bodemsanering onder meer de volgende criteria gehanteerd:

- indien het bodemvolume dat wordt ingesloten door de interventiewaarde contour in het grondwater groter is dan 6.000 m³ is sprake van onaanvaardbare risico's met betrekking tot een onbeheersbare situatie
- indien, bij overschrijding van voornoemde volumecriterium, kan worden aangetoond dat er jaarlijks niet meer dan 1.000 m³ bodemvolume extra verontreinigd raakt tot boven de interventiewaarde, is geen sprake van onaanvaardbare risico's voor verspreiding.

Verder stelt de circulaire dat sprake is van verspreidingsrisico wanneer het gebruik van de bodem door mens of ecosysteem wordt bedreigd. Dit doet zich onder meer wanneer de afstand tussen een kwetsbare object en de interventiewaarde contour in het grondwater kleiner is dan 100 meter. We spreken dan van "onaanvaardbare milieuhygiënische hinder"

Het bodemvolume dat wordt ingesloten door de interventiewaarde contour in het grondwater bedraagt circa 90.000 m³ in vlek 1 en circa 50.000 m³ in vlek 2. Het criterium van 6.000 m³ wordt ruimschoots overschreden, waarmee sprake is van een onbeheersbare situatie.

Op basis van aanvullende berekeningen (zie bijlage 8) wordt geschat dat de jaarlijkse toename van de sterke grondwaterverontreiniging met PER in vlek 1 waarschijnlijk meer dan 1000 m³ bedraagt. Voor vlek 2 wordt een jaarlijkse toename van berekend van 780 m³. Hierbij moet worden aangetekend dat deze vlek op termijn zal samengaan met vlek 1. Omdat een meerjarige meetreeks ontbreekt kan niet worden vastgesteld of en in welke mate het totale volume sterk verontreinigd grondwater nog daadwerkelijk toeneemt.

Op een afstand van circa 75 meter ten zuiden van de vlek is een kwetsbaar object gelegen, namelijk de Caumerbeek. Omdat de afstand tussen een kwetsbaar object en de interventiewaarde contour in het grondwater kleiner is dan 100 m, is er, overeenkomstig de circulaire bodemsanering, sprake van onaanvaardbare milieuhygiënische hinder.

Gezien de stromingsrichting van het grondwater (noordwestelijk) is het niet waarschijnlijk dat dit kwetsbaar object binnen enkele jaren wordt bedreigd door de grondwaterverontreiniging. Een onderbouwing hiervoor met een meerjarige meetreeks ontbreekt echter.

Op basis van het voorgaande wordt dan ook geconcludeerd dat sprake is van onaanvaardbare verspreidingsrisico's vanwege:

- een onbeheersbare situatie.
- milieuhygiënische hinder

Conclusie

Uit de voorgaande afweging is gebleken dat er sprake is van zowel humane risico's als verspreidingsrisico's.

Het geval van ernstige bodemverontreiniging ter plaatse van onderhavige locatie wordt aangemerkt als een spoedeisend geval van ernstige bodemverontreiniging.

Op grond van nieuwe inzichten een verslag inzake beheersmaatregelen, wijziging gebruik of omstandigheden) kan, gelet op artikel 37, lid 7 van de Wbb, de spoedeisendheid van een sanering en het definitief starttijdstip van de sanering bijgesteld worden. Dit kan gebeuren op verzoek van een initiatiefnemer dan wel op initiatief van het bevoegd gezag.

4.3 Omschrijving tijdelijke beveiligingsmaatregelen/gebruiksbeperkingen

Uit de overlegde gegevens blijkt dat sprake is van risico's die nopen tot een spoedige sanering. In afwachting van de sanering dienen de volgende maatregelen genomen te worden en gelden de volgende beperkingen:

- de tijdelijke beveiligingsmaatregelen ter plaatse van de woonruimtes van Schelsberg 84 moeten worden voortgezet en uitgebreid.
- het verrichten van graafwerkzaamheden binnen de verontreinigingscontour zoals aangegeven op de kadastrale overzichtstekening in bijlage 1 voorafgaand aan de sanering is niet toegestaan zonder goedgekeurd saneringsplan.
- Het verwijderen van de aanwezig verharding binnen de verontreinigingscontour van de grond zoals aangegeven op de kadastrale overzichtstekening in bijlage 1 is niet toegestaan zonder goedgekeurd saneringsplan.
- het onttrekken van grondwater ter plaatse van de in bijlage B opgenomen kadastrale percelen dient vooraf te worden gemeld bij de gemeente Heerlen en is niet zonder meer toegestaan. Omdat het onttrekken en lozen van het grondwater dient te voldoen aan de wettelijk gestelde eisen en voorwaarden zijn mogelijk aanvullende maatregelen noodzakelijk. Dit zal per situatie door de gemeente Heerlen worden beoordeeld;
- op grond van artikel 37, lid 6 Wbb dient iedere wijziging van het gebruik en/of de functie van het betrokken perceel ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan of omgevingsplan aan het college te worden gemeld.

Burgemeester en Wethouders van Heerlen,
namens dezen,

Teamleider Bouw- en Milieuzicht en Bodem
van het domein Stad,

Bijlage A: registratie verontreiniging (Wkpb)

Deze beschikking heeft betrekking op onroerende zaken die gelegen zijn op de navolgende percelen of perceelsgedeelten:

Kadastrale gemeente	sectie	nummer	Grootte perceel m ²	Te hanteren code*
Heerlen	B	8224	360	WBI
Heerlen	B	8225	965	WBI
Heerlen	B	7637	3.772	WBI

* WBI = Kennisgeving Wbb

Op de bij het besluit gevoegde kadastrale kaart zijn de betrokken perceelsgedeelten aangegeven.

Uit de wettelijk voorgeschreven registratie van een perceel mag niet worden geconcludeerd dat op het betrokken perceel ook saneringsmaatregelen zullen worden getroffen. Saneringsmaatregelen in gevallen van ernstige bodemverontreiniging mogen slechts worden uitgevoerd nadat het college heeft ingestemd met een saneringsplan of een melding in het kader van het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) hebben ontvangen.

Bijlage B Overzicht van percelen waar het oppompen van grondwater verboden is vanwege de aanwezige grondwaterverontreiniging.

Vlek 1

Kadastrale gemeente	sectie	nummer
Heerlen	B	4974
Heerlen	B	4975
Heerlen	B	7613
Heerlen	B	7614
Heerlen	B	7636
Heerlen	B	8224
Heerlen	B	8225
Heerlen	B	8123

Vlek 2

Kadastrale gemeente	sectie	nummer
Heerlen	R	672
Heerlen	R	673
Heerlen	R	674
Heerlen	R	675
Heerlen	R	676
Heerlen	R	677
Heerlen	R	4360
Heerlen	R	2575
Heerlen	B	4979
Heerlen	B	5147
Heerlen	B	5146
Heerlen	B	7617
Heerlen	B	7616
Heerlen	B	5472

